Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIV. № 160 JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, AUGUST 21, 1967 CENTS 75 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 21-го СЕРПНЯ 1997 р. Ч. 160 РІК CIV.

МІНІСТЕРСТВА УКРАЇНИ ЗВІТУВАТИМУТЬ ПРО ЛІКВІДАЦІЮ БОРГІВ

Київ (Р.Р.). — Кабінет Міністрів України ухвалив постанову про необхідність заслухати у вересні звіт усіх міністерств про вжиті заходи для ліквідації заборгованости із заробітків, стипендій і пенсій.

Керівників міністерств, голову Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, голів обласних державних адміністрацій, Київської та Севастопільської міських державних адміністрацій зобов'язано затвердити плян погашення боргів і звітувати до 10 числа кожного місяця про хід ліквідації заборгованости.

Міністерству Економіки, спільно з Міністерством Юстиції та Фондом Державного Майна, доручено підготувати законодавчий акт про майнову відповідальність підприємств, передбачивши продаж їхнього майна з аукціонів, якщо протягом півроку вони не зможуть зліквідувати заборгованість.

Генерал хоче судити міністра

Київ (Р.Р.) — Генерал-майор міліції Олександер Плюта звернувся листом до народного депутата України генерал-лейтенанта міліції Олександра Бандурки з проханням вимагати від міністра внутрішніх справ України Юрія Кравченка „припинити вседозволеність, знущання і переслідування" його, тобто генерала О. Плюти.

Історію свого конфлікту з міністром внутрішніх справ Україна ген. Плюта розповів у редакції газети „Кіевскіе Ведомости", про що та надрукувала у числі з 19-го серпня.

У квітні 1994 року, коли кримський президент Юрій Мєшков усунув ген. О. Плюту з посту міністра внутрішніх справ автономії та призначив на той пост не міліціонера, а військового ген. Кузнєцова, ген. Плюта очолив створену ним же Симферопільську міліційну школу. Через кілька днів у Крим прибув Ю. Кравченко, який тоді був заступником міністра внутрішніх справ України. Він привітав Кузнєцова, „навіть розцілував його", і представив колегії та всій кримській міліції, розповідає О. Плюта.

Наприкінці травня, коли ген. Кузнєцов вивів міліцію проти Національної Гвардії, яка охороняла кримський телевізійний центр, Ю. Кравченко висловив невдоволення тим, що О. Плюта погодився виконувати указ Мєшкова про резиґнацію, чим зрадив інтереси України. Сам О. Плюта вважає, що Мєшков не порушував закону, отож не виконати його указу не було підстав. Він не утримався і сказав, що Ю. Кравченко сам зрадив інтереси України, представивши Кузнєцова, як нового міністра міліції Криму. Ці слова, каже О. Плюта, Ю. Кравченко йому не забув і, ставши міністром, уже три роки його переслідує.

Коли позапланові численні перевірки та ревізії нічого незаконного не виявили і не знайшлося причини для усунення його з посади, то Плюті просто запропонували зрезиґнувати за власним бажанням, або за станом здоров'я. Ці настійні вимоги так його безперечно непокоїли, що підвищився тиск крови і він справді потрапив до лікарні, і то не раз, а двічі.

Навесні цього року міліційну школу на 500 курсантів зробили факультетом Харківського Університету Міліції. Ген. Плюта вирішив, що це зроблено лише для того, щоб усунути його, бо проти його кандидатури на пост керівника факультету не заперечував ніхто, окрім міністра. Та все одно призначили іншого. При чому, не було ніякої переатестації, як і не було претенсій до виконання ген. Плютою його службових обов'язків.

З Києва прийшла вказівка скерувати непокірного генерала на медичну комісію, щоб з'ясувати, чи може він за станом здоров'я служити в органах внутрішніх справ. Лікарі визнали його придатним для служби. Генерал прослужив у міліції 30 років, однак до пенсійного віку йому бракує ще три роки. Отож він має намір через суд домагатися відновлення на посту.

В Польщі упорядкують гроби воїнів УПА

Польща, Варшава. — Як і інформують польські джерела, генеральний секретар Ради охорони пам'яті героїв Анджей Пжевознік і президент Об'єднання Українців в Польщі Мирон Кертичак підписали умову в справі опіки над гробами воїнів УПА, що полягли на терені Польщі.

Узгіднено, що на гробах буде стандартний спосіб написів із гербом України на горішній частині, ім'ям і прізвищем полеглого та датою народження і загибелі, а відтак у польській та українській мовах напис: „Загинув у боротьбі за вільну Україну".

А. Пжевознік підкреслив, що умова торкається лише могил поодиноких чи збірних на кладовищах, а не пам'ятників в честь УПА. М. Кертичак вияснив при нагоді цієї заяви, що досі ставлено пам'ятники за ініціятивою різних окремих комітетів, не дивлячись на існуючі закони, хоча на підставі їх ніколи досі згоди на пам'ятники не отримано.

Тому це питання буде обговорене окремою спільною комісією, яку покличуть до життя ще у серпні.

Провідниця „Білого Братства" вийшла на волю

Київ. — В Україні звільнено з тюремного ув'язнення Марину Цвігун, провідницю культу „Біле Братство", яке в 1993 році спричинило хаос у Києві, пророкуючи неминучий кінець світу, повідомило 18-го серпня агентство Ассошіейтед пресс.

Представники Української Православної Церкви, стурбовані все більшою присутністю в Україні чужоземних і нетрадиційних релігійних конфесій, заявили, що побоюються тепер відродження „Білого Братства".

М. Цвігун звільнено у рамках загальної амнестії, оголошеної Президентом Леонідом Кучмою, сказав представник міліції Володимир Анісімов. Цій амнестії підлягають особи, які вчинили не надто серйозні злочини.

У 1993 році М. Цвігун, відома ще як Марія Деві Христос, і сотні її послідовників зібралися в Києві на спеціяльну відправу, очікуючи кінця світу, який, за їхнім пророцтвом, мав наступити 14-го листопада 1993 року. Чотири дні до цієї дати М. Цвігун разом з іншими провідниками культу арештовано за захоплення і осквернення Софійського собору.

У лютому минулого року її засуджено до чотирьох років ув'язнення, її чоловіка Юрія Кривоногова до семи, а їхнього помічника Віталія Ковальчука до шести. В наслідок президентської амнестії В. Ковальчук теж вийшов на волю, однак не було відразу відомо, чи звільнено Ю. Кривоногова.

Терміни ув'язнення почалися від дня арешту білобратчиків. Це означає, що якби не було амнестії, М. Цвігун вийшла б з в'язниці в листопаді цього року, сказав В. Анісімов.

Урядовці твердять, що „Біле Братство", заборонене в Україні в 1992 році, оволодівши розумом своїх послідовників, переважно підлітків, пильно контролювало їхню поведінку. У 1995 році в Україні, Білорусі і Росії нараховувалося 12,000 членів цього культу.

УНС продав будівлю в Джерзі Сіті і купує іншу в Парсиппані

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Екзекутивний Комітет Українського Народного Союзу повідомляє членство і українську громаду, що дня 14-го серпня ц.р. Корпорація Дому УНСоюзу продала фірмі Монтгомері Ассошіейтс комерційну будівлю, де міститься Головна Канцелярія УНСоюзу, при 30 Монтгомері вул., Джерзі Сіті, Н. Дж., за суму 21,200,000 дол.

Рішення продати будинок зробив Головний Уряд УНСоюзу в травні 1995 року під тиском Забезпеченевого уряду стейту Ню Джерзі, який має нагляд над забезпеченевими установами та взявши заразом до уваги, що будинок потребуватиме поважного вкладу грошей на відновлення. Такий натиск застосував Забезпеченевий уряд і до інших комерційних забезпеченевих компаній, які були власниками комерційних будинків.

Контракт продажу підписано ще 16-го травня ц.р. після прийняття найкращої і найвищої оферти спеціяльно покликаною комісією, до якої входять п'ять членів дирекції Корпорації Дому УНС — Уляна Дячук, Марта Лисько, Олександер Благітка, Олександер Серафин і Володимир Корчинський, контролери — Василь Пастушок і Анатолій Дорошенко та почесний член Головного Уряду Іван О. Флис. Завданням цієї Комісії було розглянуто всі оферти купна і зробити рішення, котру вибрати. Ця комісія також займалася купном нового бу-

(Закінчення на стор. 4)

Югослави визначають своїх друзів і недругів

Београд, Сербія. — Югослави, тобто громадяни Сербії та Чорногорії, які залишилися в союзі після зруйнування колишньої югославської федеративної держави, вважають росіян своїми найближчими приятелями, а американців — хоч і недругами, але „бажаними недругами".

До такого висновку прийшли соціологи дослідного центру „Аргумент" університету в Ляйпціґу, які на замовлення незалежної преси Югославії здійснили опитування громадської думки на тему настанови сербів та чорногорців до інших народів.

Отже, дві третини з 1,007 опитаних поставили Росію на друге, після Греції, місце серед країн, які доброзичливо ставилися до сербів у роки війни на Балканах. Військове партнерство з Росією підтримали б 27 відсотків опитаних, що значно перевищує цей показник у стосунку до інших країн. За економічну співпрацю з Росією висловилося 30 відсотків опитаних.

З'єднані Стейти Америки — це країна, яку учасники опитування зарахували до „традиційних неприятелів", а все ж 19 відсотків опитаних бажають бачити ЗСА політичним союзником, а 49 відсотків — економічним партнером. Однак фаворитами для учасників опитування у ділянці економічного співробітництва стали Японія (75 відсотків) і Німеччина (58 відсотків).

Головним ворогом обскубаної, у висліді розпаду федерації, Югославії опитані назвали Хорватію (91 відсоток), відтак Албанію (82 відсотки) і Боснію і Герцеговину (73 відсотки). При цьому до 25 відсотків опитаних не виключають майбутнього економічного партнерства з Боснією та Герцеговиною, але про Албанію і мови нема.

Нюйоркська поліція переживає черговий скандал

Ню Йорк. — Місто вже декілька днів занепокоєне неприємною подією, пов'язаною зі зловживанням службовим становищем декількома поліціянтами, які фізично знущалися над імігрантом з Гаїті Абнером Люїмою.

Перед будинком 70-ої поліційної дільниці постійно демонструють невдоволені громадяни, телевізія і преса також приділяють цьому багато уваги, так що ганебна пляма у великій мірі лягла на всіх правоохоронців Ню Йорку.

Своє розуміння того, що сталося, висловив у газеті „Ню Йорк Таймс" колишній шеф нюйоркської поліції Вілліям Бреттон. Кажучи, що винні повинні бути суворо покарані, В. Бреттон вважає, що поліція міста в цілому заслуговує на моральну підтримку, а не на огульний осуд. За перші шість місяців цього року кількість скарг на поліцію у порівнянні з минулим роком зменшилася на 20 вдсотків, а в порівнянні з 1990 роком злочинність в Ню Йорку впала більше, ніж удвічі. Вбивств стало менше на 63 відсотки. В цьому році, судячи з тенденції, що вже стала стабільною, жертвами тяжких злочинів стануть на 200,000 громадян менше, ніж сім років тому.

В. Бреттон радить не заохочувати людей, які схильні в усьому звинувачувати поліцію, а не порушників. Коли скарг стало менше, ці недоброзичливці кажуть, що оскільки побитих поліцією так багато, то вони не вірять у справедливість і тому не скаржаться.

В. Бреттон бачить головну причину недотягнень нюйоркської поліції в недосвідчености новачків, які розпочинають свою вуличну варту. „Вони мають належні знання, але не мають практичних навиків",— пише В. Бреттон.

В Україні

(З інформацій УНІАР)

ВІДРОДЖУЮТЬ СТАРОВИННУ СИМВОЛІКУ

ВІННИЦЯ. — Сесія Вінницької Обласної Ради затвердила постанову про герб і прапор Вінницької області. Герб має форму чотиридольного щита. Золоте сонце на синьому полі з старовинною емблемою Подільської землі, відомою з початку XV століття. Ця емблема символізує добробут, розквіт, щедрість та багатство краю. Срібний хрест на червоному полі, у центрі якого срібний щиток із срібним півмісяцем, є історичним гербом Брацлавщини, тобто східної частини Поділля. Обидві емблеми у поєднанні символізують географічну, історичну, культурну та духовну спорідненість земель Поділля і Брацлавщини, що складають основу території Вінницької області. У кольорових смугах прапора області також відтворено поєднання символів. Синя смуга символізує прапор Брацлавського воєводства, а червона — колір прапора подільської землі. Дві геральдичні смуги синього кольору по краях полотнища символізують ріки реґіону — Дністер і Південний Буг. Авторами герба і прапора є кандидати історичних наук, члени Українського Геральдичного Товариства Юрій Савчук та Юрій Легун. Худож-ник — Георгій Мельник.

МАЛЬТІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ МАЄ СПЛАТИТИ 20 МЛН. ДОЛ.

ОДЕСА. — Суд Жовтневого району Одеси розглянув скаргу Державної інспекції охорони Чорного моря, Одеського порту та корабельремонтного заводу „Україна" до власників мальтійського корабля „Афініян фейт" про відшкодування втрат, завданих 2-го березня виливом у водах порту 49 тонн нафти. Згідно з рішенням суду, який впродовж чотирьох місяців розглядав справу, грецьким власникам „Афініян фейт" належить сплатити близько 20 млн. дол., з яких державний інспекції 16.3 млн. дол., портові — 2.3 млн. дол., заводові „Україна" — 0.3 млн. дол., державній митній інспекції 0.9 млн. дол.

ГОТУЮТЬСЯ ДО АВТОВИСТАВКИ

ЗАПОРІЖЖЯ. — Національна виставка-ярмарок „Машинобудування-97" відбудеться 26-28-го серпня в Запоріжжі. У ній візьмуть участь понад 800 підприємств і фірм України, Німеччини, Росії, Ма-дярщини, Румунії, Словаччини та інших країн. Як повідомили у пресовому центрі обласної державної адміністрації, очікується участь американської корпорації Дженерал моторс і південнокорейської Даеву. На Запорізькому автомобільному заводі, який сьогодні називається акціонерним товариством „АвтоЗАЗ", незабаром розпочнеться виконання найбільшого в Україні інвестиційного проєкту з участю південнокорейської та американської фірм. Корпорація Даеву виявила готовість уже на першому етапі проєкту інвестувати у виробництво українського автомобіля 150 млн. дол. Організаторами виставки-ярмарку є Міністерство Промислової Політики України, Запорізька торговельно-промислова палата, Дніпропетровська, Запорізька і Львівська обласні державні адміністрації.

УКРАЇНСЬКІ КОСМОНАВТИ ДО СТАРТУ ГОТОВІ

КИЇВ. — Директор Національної космічної агенції України (НКАУ) Едуард Кузнєцов отримав повідомлення від НАСА, що підготова українських космонавтів Леоніда Каденюка та його дублера Ярослава Пустовойта пройшли успішно. Як відомо, уже дев'ятий місяць вони перебувають у ЗСА, де готуються до полету на американському космічному кораблі багаторазового використання „Коломбія", старт якого заплановано на 19-го листопада. Залога складатиметься із шістьох осіб. Із НАСА повідомили, що під час підготови українські космонавти „зарекомендували себе як професіонали і наукові співробітники" і що вони цілком готові до полету. За словами В. Кузнєцова, із Центру ім. Джансона, ЗСА, повідомили, що в деяких питаннях українських кандидатів оцінено вище, ніж їхніх американських колеґ. Підготова українських космонавтів здійснюється за рахунок американської сторони.

ЗАГАЛЬНА ОСВІТА БУДЕ ОБОВ'ЯЗКОВОЮ

КИЇВ. — Тут у міській державній адміністрації відбулася нарада, присвячена підготові освітніх закладів до нового навчального року. Учасників наради поінформовано, що у новому році загальна освіта буде обов'язковою і директори шкіл не можуть відмовити у прийнятті дитини до школи, якщо вона мешкає в мікрорайоні, до якого належить школа. Недано право будь-якій школі самій обирати, на якому підприємстві шити шкільні уніформи. Дітям з бідних родин, які не мають змоги її придбати, дозволяється приходити в звичайному одязі. Багато уваги приділено бракові підручників. Учасники наради вважають, що це питання можна буде розв'язати лише після того, як Уряд затвердить нові державні стандарти в освіті.

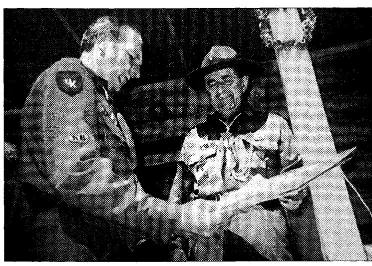
МОЛОДЕЧА ПРОГРАМА „ЧОРНИЙ ЛІС-97"

ІВАНО-ФРАНКІВЩИНА. — В області закінчилася молодеча науково-пізнавальна програма „Чорний ліс-97". Начальник обласного Управління у справах сім'ї та молоді Василь Тимків повідомив, що акція відбулася в рамках програми виконання молодечої політики Івано-Франківщини. Учасники програми ознайомилися з пам'ятками природи, історії, архітектури та іншими визначними місцями Прикарпаття. Відбулися також зустрічі з учасниками і свідками боротьби Української Повстанської Армії (УПА) в Галичині, екскурсія в Чорний ліс, відвідини музею УПА в селі Грабівка, Калуського району. Переможців програми нагороджено путівками у міжнародний дитячий центр „Артек".

В УКРАЇНІ ВІДБУЛИСЯ СВЯТКУВАННЯ 85-ЛІТТЯ ПЛАСТУ ТА ІНАВҐУРАЦІЯ НАЧАЛЬНОГО ПЛАСТУНА

Львів (Г. Колесса). — Історичним для України став день 10-го серпня 1997 року. Відзначаючи 85-ліття свого існування, українська організація Пласт вперше провела інавгурацію новообраного Начального Пластуна в Україні.

Урочистості відбулись на відбудованій оселі-музеї „Сокіл" у селі Гриньків серед карпатських лісів на Рожнятівщині. На цій легендарній оселі від часу її заснування у 1924 році вишколились тисячі відданих членів Пласту. Після заборони існування організації від 1930 до 1945 року Пласт існував таємно. З його рядів у 1939 році одні увійшли до легендарної УПА, інші ж понесли Пластовий стяг у діяспору, щоб там плекати, розвивати і передати наступним поколінням його ідеали, а після відновлення незалежности України відродити Пласт на рідній землі.

Вітальну грамоту від Пластової Фундації в Ню Йорку та привітання від КПС Америки передає пл. сен. Ігор Сохан.

(фото: Г. Колесса)

На святкування прибули понад 700 осіб — провідників Пласту, учасників та гостей, серед яких були гетьманський скоб, пл. сен. Владика Любомир Гузар (член Куреня „Червона Калина"), священики Української Греко-Католицької та Православної Церков, представники місцевої влади,

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

СПЕЦІЯЛЬНІ ВІДДІЛИ ЗСА, Великобританії та Франції, які знаходяться сьогодні в Боснії, в будь-який час готові провести спільну акцію у захопленні Радована Караджича, повідомляє англійська газета „Сандей Таймс". Згідно з військовими джерелами в Сараєві, маневри спеціяльних груп, які відбулися на північ від Палє, є, скоріше всього, підготовою до подібної акції. Спіймання колишнього керівника боснійських сербів, якого звинувачують у воєнних злочинах в час громадянської війни — одна з головних цілей політики Заходу в цій колишній югославській республіці. Вашингтон вважає присутність Караджича в Боснії головною перешкодою на шляху до повного виконання Дейтонських угод.

В АМЕРИЦІ

ДО 2000 РОКУ півтора більйона осіб — тобто чверть населення плянети — розмовлятимуть англійською. Цю цікаву ситуацію передбачає журнал „Тайм". Але тільки для 400 мільйонів з них, які проживають перева-жно у ЗСА, Великобританії, Канаді та Австралії, вона буде першою і рідною. Для решти 1.1 більйона англійська мова стане другою або й третьою мовою, необхідною для освіти і бізнесу. Адже вже тепер дві третини звичайної і 80 відсотків електронічної пошти у світі іде англійською мовою. Через декілька років настане межа, за якою людей, що говорять англійською як своєю другою або третьою мовою, стане більше, ніж „натуральних" її носіїв.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237; Fax: (201) 451-5486. UNA: (201) 451-2200

Soyuzivka UNA Estate: 216 Foordmore Rd., Kerhonkson, NY 12446 (914) 626-5641, Fax (914) 626-4638, e-mail: fqsst@aol.com

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Люди і мови

Багато народів і багато мов — це як чудовий квітник перед Божими вікнами: чим різноманітніші в ньому квіти, тим він красивіший і вартніший. Навіть з цієї чисто естетичної точки зору можна сказати, що людство, при всіх його внутрішніх відмінностях, є все ж таки єдиним, цілісним тілом. Але також є воно таким і з погляду етики, з погляду культури — тих її універсальних цінностей, котрі вивищуються понад державні та етнічні кордони. І цей культурно-етичний універсалізм нашої цивілізації не є якоюсь абстракцією, він — постійний контекст, в якому живе і діє кожен осібний народ і кожна осібна людина. Поїдьте з рідної землі у будь-яку іншу, навіть найдальшу, країну — і ви, завдяки тому контекстові, не загубитеся і не розгубитеся, а відчуватимете себе такою самою людиною, як усі довкола.

Певна річ, у цьому випадку може виникнути конкретно-індивідуальна перешкода — мовна. Але коли людина відкрита до світу і вимоглива до себе, тобто не суне зі своїм статутом у чужий монастир, то вона цю перешкоду візьме не в значенні тяжкого життєвого випробування, а в тому сенсі, що ось доля надала ще одну нагоду, можливість виявити свій розум, свою волю — іди, пробуй, борися за себе!

Саме з таким здоровим наставленням прибувала до американського берега, хвиля за хвилею, українська еміграція. Шанували і берегли своє — рідну мову і духові традиції, але водночас чули себе добрими громадянами новоприбраної батьківщини. У висліді для жодного американського чи канадського українця англійська мова не стала непереборною перешкодою. Але навіть поза біографічно-еміграційним чинником ця мова є настільки гарною і багатою, що її варто вивчати й поза межами англомовного світу.

На жаль, теперішня американська дійсність виявляє, що є й інший підхід до життя. Англійська мова стає все більше загроженою в самій Америці. В Тексасі, наприклад, Ню Мексіко, Арізоні, в південній частині Каліфорнії вже переважає еспанська мова, в районі Сан Франсіско — японська, китайська, корейська. Є навіть такі песимістичні прогнози, що країна в наступному сторіччі може розділитися за етно-лінгвістичними ознаками.

А цю ситуацію мудрі люди передбачали давно. На початку цього сторіччя президент Теодор Рузвелт остерігав: „Наша країна може мати лише один прапор і одну мову — ту, якою написані Декларація незалежности, прощальне звернення Президента Вашінгтона, Геттисберзька промова Абрагама Лінколна". Проте, як бачимо, мова конституційного тексту сама по собі не вимагає конституційного мовного закону. Текст американської Конституції пройнятий таким могутнім духом демократизму, що її творці не могли узаконити „лише одну мову". А тепер маємо закономірний вислід: новоприбульці з різних країн все відвертіше висловлюють невдоволення з того приводу, що іспит на громадянство ЗСА мусять, бач, складати англійською мовою.

В цих умовах, природно, відроджується рузвелтівська ідея однієї мови. У 1981 році сенатор С. Гаякава запропонував доповнити Конституцію ЗСА точкою, згідно з якою англійська стане офіційною мовою країни. Але Сенат, очолюваний тоді демократами, відкинув цю пропозицію. Відтак сенатор Д. Гаякава заснував громадську організацію „US English", і сьогодні вона налічує майже 1 мільйон членів. Серед них є дуже авторитетні, відомі всій Америці особи — вчені, письменники, артисти. І вона таки має певний вплив на спільноту: в 1986 році закон про офіційну англійську мову прийнято у Каліфорнії, трохи пізніше — в Арканзо і Міссісіппі, Північній Каролайні, Північній Дакоті і Міссісіппі, ще пізніше — в Кольорадо, Фльориді, Арізоні й Алабамі. Серед цих стейтів не знаходимо Ню Йорку, Массачусеттсу, Пенсильванії, Ню Джерзі, де проживає багато імігрантів. Зрозуміло, чому — тому що політики передбачливо враховують цей значний прошарок населення. Джордж Буш, мол., губернатор стейту Тексас, висловився проти „US English" — особисті політичні інтереси взяли верх над громадськими і загальноамериканськими.

З нашої, американсько-української точки зору організація „US English" заслуговує на активну підтримку, бо вона має ясну і правильну мету — скріплення, а не повільну руйнацію ще досить молодого національного організму Америки. Ми з цією метою цілком солідарні, ми не менш щиро, ніж корінні американці, зичимо нашій країні: „God Bless America!"

Олег М. Волянський

ТВЕРЕЗИЙ ГОЛОС ПОЛЬСЬКОГО ЖУРНАЛІСТА

Українці, зокрема галичани, історично звикли неприхильно ставитися до поляків, уважаючи їх нашими ворогами. Що воно не завжди так, можна переконатися з недавніх потягнень польського уряду та з відгуків польської преси.

У нюйоркському щоденнику „Нови Дзєннік", з 21-го липня 1997 року, знаходимо статтю Яна Новака Єзьоранського під заголовком „Скрита рука". Автор звертає увагу на факт, що Москва, аби не допустити Польщу до НАТО, вживала всякі способи, щоб її дискредитувати перед світом, що, мовляв, країна має труднощі з меншостями і не готова увійти у склад цієї організації. І так, наприклад, був таємничий підпал синагоги у Варшаві, була спровокована антинімецька кампанія, що нібито німці викуповують землі на „відзисканих" теренах Польщі, та писалося про „антиукраїнські дії".

Вже у 1991 році монахи Кармеліти у Перемишлі, не зважаючи на вимогу Папи і польських єпископів, відмовилися віддати українцям греко-католикам їхню катедру, яку їм відібрала комуністична влада. Кармеліти не були свідомі того, що їхні дії були „на руку" СССР, котрий, хоч вже занепадав, та все ж таки намагався не допустити до візити Папи Івана Павла II у Перемишлі. Ця подія спричинила між поляками і українцями напруження, яке пізніше стало ще гострішим, коли поляки розібрали візантійську баню цієї катедри. У відповідь на ці польські провокації українці у Львові не дозволили полякам відновити напис: „Львів завжди вірний" на кладовищі польських „Оборонців Львова".

Автор статті оправдує цю заборону, кажучи, що поляки не дозволили б, наприклад, німцям поставити на кладовищі у Вроцлаві напис "Breslau immer Deutsch" (Бресляв завжди німецький). Це правда, каже автор, що поляки і українці себе взаємно кривдили, і злощасна „Акція Вісла" була злочином у відношенні до українського народу, коли то „сто п'ятдесят тисяч людей вирвано з корінням із їхньої батьківщини, позбавлено їхнього майна, даху на головою і вигнано у далекий чужий край". Але про те, що цей злочин стався за наказом Сталіна, каже автор, мало говориться, а це Сталін не хотів, щоб уздовж совєтської границі по польській стороні жили українці. Рівнож правдою є те, що „УПА доконала жахливу різню поляків на Волині", але мало хто знає про те, що раніше совєтські (переодягнені) партизани з польськими орлами на своїх шапках „вирізали упень населення двох українських волинських сіл". Совєтські партизани залишили за собою, поруч із трупами, антиукраїнські летючки у польській мові і так спровокували ще жахливішу реакцію українців.

Нещодавно, перед конференцією у Мадриді, де Польща мала стати членом НАТО, почалася нова нагінка на українців у Польщі. У селі Лєшно (раніше Поздяч), біля Перемишля, споруджено величавий пам'ятник у честь жертв „Акції Вісла", і вже наступного дня адміністрація Перемиської округи наказує розібрати пам'ятник, тому, мовляв, що він був поставлений без дозволу влади. Провокації продовжувались, коли голова міста Перемишль заборонив українцям провести „Фестиваль Української Культури" у цьому місті.

У відповідь на це директор Личаківського кладовища у Львові дає наказ усунути свіжо поставлені поляками нагробники „Оборонців Львова", бо були також поставлені без дозволу. Крім цього, приміщено пропам'ятну таблицю провідника УПА, якого поляки вважають відповідальним за „волинську різню", саме на будинку польської школи у Львові.

Кульмінаційною точкою тих взаємних провокацій було топтання, перед телевізійними камерами, польських, російських та румунських прапорів, що доконали „скрайні українські націоналісти". Це взаємне, за словами автора, „шаленство" спричинило подекуди побоювання про можливий конфлікт поміж Польщею і Україною.

Здавалося б, що „скрита рука" досягла свого, але, на щастя, обидві сторони опам'яталися. Управа „Об'єднання Українців у Польщі" протестує гостро проти зневаги польського прапора, голова міста Перемишль дає згоду на фестиваль, а спроби влаштувати під час фестивалю антиукраїнську демонстрацію не мали успіху. Навпаки, прем'єр польського уряду Владзімєж Цімошевич з дружиною брав у ньому участь, а у Львові мер міста Ва-

(Закінчення на стор. 4)

Микола Рябчук,
Київ

Хто є хто і навіщо

Столичне видавництво К.І.С., що прозаїчною мовою розшифровується як „Київ. Інформація. Сервіс", опублікувало на якісному тонкому папері 600-сторінкову книгу „Хто є хто в Україні". Три тисячі біодовідок, розташованих за алфавітом, дають досить розмаїтий портрет сьогоднішньої України, власне, її „найпомітнішого", „елітарного" прошарку — політиків, підприємців, мистців, учених, військовиків, спортсменів.

Це перше видання такого типу в Україні — за всі часи її незалежного й залежного існування. За совєтських часів довідники "Who's Who?" вважалися чомусь атрибутом західнього, себто „не нашого" способу життя — чимось на зразок кока-коли, гамбурґера та жувальної ґуми, — загалом нешкідливого, але й не надто потрібного нашим трудящим буржуазного причандалля. В СССР, зрештою, існували галузеві довідники — в основному для членів творчих спілок, а з іншого боку, видавалися різні енциклопедії, де відфільтровані довідки про те, „хто є хто", мали переважно ретроспективний характер і були перемішані з величезною кількістю іншої, небіографічної інформації.

Тоталітарна влада, безумовно, мала достатні підстави дивитися підозріло на щорічники „хто є хто", як і взагалі на всяку поточну, незастиглу в готових санкціонованих формах і, що найгірше, непередбачувану у своїх можливих майбутніх змінах, інформацію. А головне, за самою своєю структурою довідники „хто є хто" демонструють небезпечну для закритих суспільств інформаційну відкритість, руйнують уявлення про штивний канон та чітку ієрархію, в який „засл. арт. Укр." не може мати більшої біодовідки, ніж „нар. арт. СРСР", а „лаур. Шев. пр." не може розраховувати на більшого розміру фото, ніж „лаур. Лен. пр." та „Гер. Соц. Тр.".

„Хто є хто", попри свою позірну елітарність (бо ж описує начебто „вершки" суспільства), є виданням глибинно демократичним і принципово відкритим — і для „персонального" входження у наступні випуски, і для суто читацького проникнення на його сторінки, зіставлення різних щорічників і яких-завгодно коментарів до них „Хто є хто" не нав'язує жодної ієрархії епітетів, на зразок „видатний", „славетний", „відомий", „знаний"; не пропонує цілосторінкових (у кольорі) фотографій керівників держави і трохи менших, без кольору, членів Політбюро. Президент Кучма сусідить тут із режисером Кучинським, а депутат Кравчук — із Кравчуком-актором, і кожному з них присвячено приблизно однакову кількість рядків.

Інформаційна відкритість і демократизм суспільства — необхідна, але недостатня умова появи подібних довідників. Видавництво К.І.С. працювало над цим виданням понад шість років — спільно з Київським Науковим Товариством ім. Петра Могили. Створенню універсального довідника „Хто є хто в Україні" мусіло передувати накопичення банку даних та, відповідно, підготова подібних, але вужче спеціялізованих довідників. К.І.С. уже випустив кілька таких видань — „Хто є хто в українській політиці" (1993, 1995, 1996), „Хто є хто в українських мас-медія" (1997), англомовне "Who's Who in the Ukrainian Political Elite" (1996, 1997). На черзі — „Політичний компас виборця" та довідник про дослідницькі організації й аналітичні центри, провідних експертів у галузі політології, економіки, соціології та їхні „продукти" — бюлетені, огляди, звіти тощо.

Зрозуміло, що створити первісний банк даних значно важче, ніж просто підтримувати його, оновлюючи інформацію відповідно до щорічних змін. У рецензованому довіднику ми не знайдемо чимало імен, без яких важко уявити сьогоднішню українську культуру, як, скажімо, публіцист і політолог Сергій Грабовський, режисери Багамозов і Лазорко, письменники Неборак, Ірванець, Іздрик, перекладач і, до речі, директор Видавництва „Основа" Олекса Логвиненко, історик і культуролог Мирон Петровський — і т. д. і т. п.

Але справу почато, і почато незле, так що за пару років, ми, дасть Бог, станемо — принаймні під цим оглядом — „теж Европою".

Анна Романиця

І знову про мову

А як почати, бо скільки вже писано-переписано, говорено-переговорено та що з того? Не знаю, чи маю право робити висновки, когось, чи щось засуджувати, постараюсь написати свою думку — не більше. Що змусило мене до цього? Дуже дивне повторення одного і того запитання через чверть віку: „Звідкіля ти з такою мовою?"

А було це перший раз в Києві 1972 року, коли я приїхала поступати в консерваторію (після Івано-Франківського музичного училища ім. Д. Січинського). В 20-му номері тролейбуса завжди людно, Хрещатик, Печерськ, — і я звернулася з запитанням українською мовою. Всі, хто чув повернулись в мій бік, я думала що щось не так сказала, і зробила великі перелякані очі, але мене заспокоїв мужчина 50-55 літ, — все добре не лякайся, люди почули українську мову.

— А яка ж тут мова? Я ж у Києві...

— Так дитино, але з мовою у нас кепсько.

— Потім я довідалась, що то був поет Олекса Ющенко. А ще пізніше я вже не дивувалась, бо Київ, найбільше місто України, наша славна і древня столиця, насправді справжньою національною духовою столицею України не була 25 років тому, будучи в Союзі, на жаль, і тепер ще нею не є. На вулицях української мови майже не чути. В книжкових крамницях та кіосках — українських видань дуже мало (немає грошей на видання українською мовою). В шкільних коридорах, як і в клясах, переважає російська мова. У вузах з сотні викладачів може 15 читають лекції українською мовою, кінотеатри, телевізійні передачі, вся торгівля, в транспорті майже за таку мову забули. А найстрашніше, що українських шкіл у великих містах майже не було, а як були, то одиниці.

Що ж було насправді в київських школах? А було те, що на 12-13 перших кляс припадала одна, півтора українських. Та не судилось дітям цих кляс завжди мати вчителів-предметників, які викладали б українською мовою. І знову віддавалась перевага російській мові навіть в цих же клясах. Не лекцію російської мови та літератури приходили два вчителі, не лекцію української мови часто-густо не було й одного. В російських клясах почали навчати дітей української мови з 4-5 кляси, а в українських клясах вивчення російської мови починалося з першого року навчання. То хто ж мав знати її? Тільки ті діти, батьки яких знали значення мови, які самі не втратили її, не зрадили її, які твердо пам'ятали, що немає мови — немає народу, немає держави.

І знову те саме запитання на іншому континенті і не один раз. Та відповідь інша:

— З Києва — нашої столиці...

— Та де ж там в Києві така мова, не чути там її.

І боляче за тебе, Києве! Ви чуєте, кияни, не можна не знати мови, якою співала мати пісні над колискою, коли жаліла, пестила, хіба можна замінити материнську мову на якусь іншу? Ні, ніколи...

Я переконана, бидь-яку мову можна вивчити за рік, два, а хто вважає інакше, напевно не пробував.

А людям, які живуть не в Україні, а знають, пам'ятають, шанують мову — низький уклін.

Шість років тому, з відновленням української держави, поставили на перше місце економічне питання, питання про національне відродження, думали, само-собою рішиться. І що ж сталось? Я навіть не знаю, що привести в приклад, які факти, які країни? Невже невідомо нашим правителям, що на першому місці повинні були стояти національні ідеї.

І не треба далеко йти і щось шукати, чи видумувати. Перш за все, вдумайтесь, що робить і чому діє Московський Патріярхат в Україні, а люди настільки одурманені минулим, що часом не розуміють, в чім справа.

Я була очевидцем в західній Україні, де половина села йде за „батюшкой", бо він у нас давно і ми до нього привикли, а інші, йдуть за новим, бо розуміють в чім корінь зла і чому так є, і чому так сталося, що треба нового міняти на старого.

І немає кому донести до свідомости людей правду. Десь вона губиться на півдорозі... а істина одна — нація не виживе без національної свідомости, без національної гідности.

А як розцінювати те, що одні з найбільших святинь України — Києво-Печерська Лавра і Почаївська Лавра вважаються для Московського Патріярхату „своєй территорієй", і ясно, хто сприяє цьому...

І знову повернемось до мови. Здається, цей рік готує нам багато перемін. І 10-та стаття Конституції України, що проголошує державність української мови, почне активно вті-

(Закінчення на стор. 3)

Божена Ольшанівська

„Сейбр-Світло": книги для України

III

Схвальні відгуки про видану фондом „Сейбр-Світло" „Бібліотечку малого бизнесу" появилися у таких періодичних виданнях як „Галицькі контракти", „Діло", „Український шлях", „За вільну Україну" та інших. Професор Львівського політехнічного університету Анатолій Завгородній дав високу оцінку „Бібліотечці малого бизнесу" в економічному огляді, опублікованому в журналі „Економіка України".

У тісному співробітництві з East and European Donation Project передплачується понад 150 видань західньої періодики, які зосереджені у читальному залі американської преси, відкритому фондом „Сейбр-Світло" з 1994 року в бібліотеці Львівського державного університету. Періодичні видання надходять також до бібліотек Києва і інших міст України. Сталим є зацікавлення читачів періодикою з проблем соціології, економіки, екології і біології.

Починаючи з 1995 року, „Сейбр-Світло" виконує в Україні функції реґіонального представництва Евроклюбу. Минулого року НАТО надіслав 665 томів новітніх досліджень з політології, сучасної економіки і світової безпеки. Ці матеріяли були негайно передані до 28 національних і реґіональних бібліотек, шести університетів і в інші установи.

Важливим чинником оцінки діяльности „Сейбр-Світла" є листи людей, які скористалися допомогою фонду. Ректор Львівської Академії Мистецтв професор Еммануїл Мисько пише: „Наша академічна книгозбірня зазнала великих втрат в період більшовицького тоталітаризму, коли багато так званої „ідейно шкідливої" літератури знищувалося". Професор дякує за надану допомогу і висловлює надію, що бібліотека Академії й надалі спиратиметься на підтримку „Сейбр-Світла".

Завідуюча сектором українознавства, доктор філології, професор Харківського педагогічного університету імені Григорія Сковороди О. Муромцева, дякуючи за книги, пише: „Одержана нами література несе в собі потенціял великої любови до України, заради якої фонд „Сейбр-Світло" розповсюджує книги з різних галузей знань, маючи на меті допомогти у формуванні інтелектуальної та духової еліти нації".

Декан факультету фундаментальної медицини Харківського державного університету Микола Яблучанський разом з подякою за книги надіслав у „Сейбр-Світло" журнал "School of Fundamental Medicine Journal", який видає медичний факультет. Він пише: „Наш факультет, створений при відкритті університету в 1805 році й відроджений у 1992 році — це перша ластівка повернення країни до клясичної медичної університетської освіти, яка має місце на Заході і яка була зруйнована в нашій країні вже з перших років існування СРСР, що призвело до суттєвого відставання медичної освіти від західньої і падіння престижу лікаря до межі недовіри. Поставлені сьогодні перед факультетом цілі не можуть бути вирішені без інформаційної підтримки, яку надає йому „Сейбр-Світло".

Високо оцінили у своїх листах діяльність фонду директор Наукової бібліотеки імені Василя Стефаника НАН України д-р Лариса Крушельницька, перший заступник голови Національного комітету боротьби із захворюваннями на СНІД при Президентові України Ю. Кобища, завідувач катедрою романо-германської філології, доцент Інституту управління бизнесом з Черкас Н. Панасенко, директори обласних універсальних наукових бубліотек Л. Новакова з Донецька, А. Лучко з Вінниці, І. Степаненко із Запоріжжя, Г. Кухарська з Луцька, А. Іваницька з Чернівців, директор Централізованої бібліотечної системи О. Устименко з Херсону, директори медичних бібліотек В. Соколюк з Луцька, Л. Єрмоленко з Сімферополя, директор Дому Америки в Україні Віктор Китастий (Київ), директор Першої Української гімназії О. Зуб з Харкова та багато, багато інших.

В днях 20-25-го червня 1997 року відбулася конференція в Іллинойському університеті Урбана-Шампейн, присвячена співпраці бібліотек ЗСА і Канади з бібліотеками України. В ній взяли участь 116 знавців, в тім числі 40 з України. На цій конференції директор фонду „Сейбр-Світло" Ольга Ісаєвич виступила з доповіддю на тему: „Співпраця фонду „Сейбр-Світло" з американськими донорами книжок та розповсюдження їх в Україні". Це був своєрідний звіт і підсумок успішної роботи фонду за сім років.

Фонд „Сейбр-Світло" продовжує свою доброчинну діяльність, не дивлячись на надзвичайно складну фінансову ситуацію. Закінчився дворічний ґрант від фонду „Евразія", скоротилися до мінімуму доброчинні внески від бібліотек, інститутів, дослідницьких установ, які самі не одержують платні, не мають чим оплатити світло, тепло, телефони. Єдиним джерелом невеликих надходжень до Фонду є приватні датки від них залежить, чи дійдуть до потребуючих в Україні понад 80,000 книжок, що знаходяться на складі фонду „Сейбр-Світло". Адреса фонду: 290026, м. Львів, вул. Козельницька, 24. Телефон (380-322) 427-442, а в ЗСА: 872 Массачусеттс Аве. Кеймбридж, МА. 02138; тел.: (617) 868-3510.

ЯКРАЗ ТЕПЕР МИНУЛО 50 ЛІТ ВІД ТОГО ЧАСУ, КОЛИ ВІДБУВАЛАСЯ

СТУДЕНТСЬКА ЗУСТРІЧ
17-19 VIII 1947
БЕРХТЕСҐАДЕН

НА ЗГАДКУ ЯКОЇ, ПОМІЩУЄМО СПОМИН, З-ПЕРЕД 50 ЛІТ, ВОЛОДИМИРА ДУБНЯКА, ДРУКОВАНИЙ В ТИЖНЕВИКУ „ЧАС" (НОВИЙ УЛЬМ)

Число 59-60 (117-118) ЧАС, Новий Ульм

Студентська зустріч у Берхтесґадені

(Репортаж)

На станціях людно. Всі поїзди до Берхтесґадену переповнені. Всюди чути українську мову. В деяких вагонах — лише українці, чути співи, сміх, веселі розмови і жарти. З переднього вагону лунає пісня:

„Ой видно село, широке село під горою..."

Інші вагони підхоплюють, і на німецькому напівзруйнованому вокзалі хвилею розливається гучний бадьорий спів. Кількахвилинна зупинка — і поїзд мчить поміж скелястими схилами Баварських Альп. Щораз далі й далі, а пісня пробивається крізь вікно і з шумом вітру під ритмічний стукіт коліс лине над чужими просторами. Їдемо до Берхтесґадену.

При вході до табору „Орлик" нас зустрічають привітні постаті друзів — місцевих студентів; таборові поліцаї розводять на призначені місця на нічліг. При брамі зустрічаються близькі і знайомі, що приїхали з різних міст, з різних шкіл і університетів, — такі, що вже навіть по декілька років не бачились. Ось чую мову колеґи з моїх сторін, але ще сумніваюсь. Підходжу ближче, питаю. Так. І ми по-дружньому стискаємо один одному руки. А поруч сотні таких, як ми.

Ще перед нами прибуло багато і вже в суботу ввечері було щось із 500 приїжджих студентів. А крім студентів мешканці табору мають ще коло 300 приїжджих українців з інших таборів.

— У нас так щодня, — каже таборовий поліцай: — щодня понад 300 гостей.

Розходимось по кімнатах, на нічліг, щоб завтра рано встати. Завтра перша подорож у гори.

Великою колоною, стрункими рядами по чотири, з бойовим маршем, рушили студенти в похід. Від пісні далеко в гори йшла луна. Понад 800 студентів-юнака і дівчат, з різних областей і міст України. А поруч краса баварських Альп, схили і шпилі скель, шум водоспаду і дзвінкі мелодії гірських струмків. Понад 30 кілометрів гірськими дорогами, вірніше, не дорогами, а стежками пройшли перший день. Понад 30 клм пішки, а проте ніякої втоми.

А ввечері всі пішли до сусіднього табору на концерт, влаштований, як і вся зустріч, об'єднанням українських студентів в Берхтесґадені. Від громадянства привітав гостей проф. Г. Мартинець, після чого почалась властива концертова програма: дуети сестер М. і Д. Дублянець, сольові точки скрипачки О. Тарнавської-Когут, рецитація (неповна) вірша С. Гординського „Сучасникам", власні композиції на клявірі І. Соневицького і приємний спів соковитого й свіжого баритона В. Саковського. Десять хвилин перерви і знову в залі линуть фортепіянові звуки. Це видатний майстер-піяніст Р. Савицький. За ним мішаний хор „Боян" (диригент д-р Р. Ставничий) виконує пісні народні. Особливо вдалими були гагілки, зокрема „Зельман". Ще проноситься всією залею співаний студентський гімн „Gaudeamus" і концерт закінчується. Один, повний яскравих вражень, день за нами.

На другий день встали ще раніш. Вирушили на королівське озеро і в гори до льодових печер. Особливо захоплювалися красою природи ті, хто був тут уперше. Увечері — студентська ватра, розваги, пісні і жарти. На третій день — екскурсія до соляних печер. Футбольний матч, волейбол, а по повороті ввечері — танці аж до ранку. Ось тут то й почувся дехто у невигідній ситуації, особливо ті, що виросли там, де танці вважали „буржуазним предразсудком".

Минуло три дні великої студентської зустрічі. Три дні, в які забулись щоденні турботи сірих буднів.

Для студентства це була велика радість і дарунок, за які організаторам зустрічі — об'єднанню українських студентів в Берхтесґадені належить признання і подяка від усього студентства. Технічно-організаційна сторона зустрічі в загальному стояла цілком добре, не зважаючи на те, що ОУС не сподівалося такої великої кількости учасників-студентів і гостей. Доводиться лише висловити жаль, що не відбувся заплянований програмою один єдиний реферат д-ра Остапа Грицая, відомого літературного критика і публіциста. Очевидно, це пояснюється перевантаженням програми, проте слід було запобігти цьому, передбачливо „стиснувши" деякі точки програми розваг. Але загальне враження в учасників зустрічі залишилось цілком позитивне. Багато студентів з різних університетських осередків мали нагоду ближче познайомитися і затіснити дружні взаємини з попереднього знайомства чи нав'язати нові. Тож нема сумніву, що ця зустріч становить великий крок на шляху дальшого об'єднання і згуртування студентських лав.

Вол. ДУБНЯК.

Спершу складаємо подяку Кредитовій Кооперативі Самопоміч в Нюарку та Православній Кредитовій Кооперативі в Ню Йорку за їхню фінансову підтримку, яка дала нам змогу покрити кошти друку. При тій нагоді згадаймо і тих, що ту „Студентську Зустріч" заплянували та зорганізували. Це була управа Студентської Громади в Берхтесґаден, головою якої був Володимир Мигаль, члени управи: Богдан Винар, Іван Геврик, Степан Гутор, Любослав Гуцалюк, Ярко Іванець, Дарія Кришталович, Роман Легедза, Дам'ян Ліщинський, Степан Масляк, Петро Солоха, Олесь Стеткович, Міля Смалько, Левко Смалько, Іриней Темницький та Ірка Флис. Може когось призабулося, тому просимо простити!

Під час „Зустрічі" було виготовлено дві „Пам'ятні Книги", в яких мали вписуватися всі учасники. Одну книгу підписів та зі знімками передано разом із чистим доходом 10,000 нім. марок (перед „верунгові") КОДУСові. Друга книга переховалася і ми її скопіювали „лейзором" величиною 8 на 11 інчів із кольорового обкладинкою роботи маляра В. Булавицького. В книзі 12 сторінок побільшених знимок (можна себе легко розпізнати) та 411 підписів (як звичайно буває не всі підписалися!). Вертаючись до самої організації, мусимо відмітити дві особи, що найбільш вложили свої праці та організаційного хисту, а саме: Ірину Флис-Клюфас (з Ровд Айленд), завданням якої було подбати про буфет на забаві та полуднок на Кенігзе. Другим був Ярко Іванець (тепер лікар в Чикаґо) завданням його було всіх приїжджих переночувати в таборі, що мав коло 2,000 мешканців, а приїжджих було коло 500.

Охочих одержати книгу просимо звертатися на подану адресу, кошт 10.00 дол. з пересилкою (як не сподобалась, можна повернути). Відбито 30 примірників, як будуть охочі, можна відбити більше.

Damian Lishchynsky
119 Connett Place
South Orange, NJ 07079
Tel.: (201) 763-1165

І знову...

(Закінчення зі стор. 2)

лювається в життя. Президент дав доручення всім вищим рівням розробити систему заходів, які забезпечили б виконання 10-ої статті Конституції України. Була нарада, присвячена мовному законодавству, де Президент назвав святою справою — відродження української мови. Розроблена програма на рік управлінням київської „Просвіти", в якій є дуже багато пунктів щодо проведення заходів для втілення в життя української мови. Це спеціяльні зустрічі просвітян з різними членами адміністративних органів, проведення конкурсів патріотичної української пісні; проголошення різних конкурсів в газетах, телепередачах — на кращу пісню, чи вірш з мовної проблематики і т. д.

Дорогі кияни, земляки! Згадайте інші країни, які, відколовшись від імперії, ставали на шлях самостійности. Той шлях був чітким, рішучим і спрямованим на національне відродження.

Тільки тоді ми побудуємо сильну українську державу, коли українці будуть мати національну свідомість, почуття національної гідности, самобутности, велику любов до України, до її народу. Де держава, там мова!

Бібліотека української діяспори у Львові

Спочатку трохи недавньої історії. Ідея створення Бібліотеки та архіву зродилася з нагальної потреби включити книги, періодики, різноманітні документальні речі, витворені в середовищі української діяспори в світі, у контекст наукової та навчальної праці вищих шкіл та наукових установ молодої української держави. Вона належала людині, яка вміє завжди дивитися вперед, це д-р Петро Гой, голова Фундації Українського Вільного Університету в ЗСА, тодішній проректор УВУ, а згодом і ректор. Саме він, репрезентуючи благородні наміри українців, що живуть поза межами рідної землі, першим розпочав важку працю формування книжкового, журнального та газетного фондів. Звичайно, він був не сам: для такої великої справи важливою була підтримка Сенату УВУ, Управи Фундації, а також керівництва Львівського Університету ім. Ів. Франка. Із числа професорсько-викладацького складу створилася ініціятивна група, на яку завжди можна було рахувати. Таким чином колись звичайна авдиторія ч. 349, що розміщена в головному корпусі вищої школи у дуже вигідному місці (між факультетами філологічним, історичним, філософським, міжнародних відносин, журналістики), почала перетворюватися на окрему бібліотечну установу, обладнану комп'ютером, зіроксом.

Перші книжки прибули з Мюнхену, з УВУ. Одночасно в діяспорній періодиці появилися заклики до збирання літератури і Фундація УВУ в ЗСА очолила цю справу. Люди з різних кінців Америки і Канади і, навіть, з Австралії пересилали друковане слово, розуміючи, що в Україні воно впустить міцне коріння у вигляді нових знань, наукових праць, допоможе розібратися у складних питаннях політики, економіки, культури... Як тут не згадати жертовної праці Лесі Гой, яка взяла на себе основний тягар цієї праці. Бо належало не тільки зібрати і систематизувати надіслане людьми, але й переправити його в Україну.

Після п'яти років вже можна говорити про результати праці. Бібліотека та архів української діяспори при Львівському Університеті стали відомою книгозбірнею, яка не тільки забезпечує свого читача книжкою, газетою чи журналом, але при потребі консультує, надає необхідні довідки. З другого боку, як і задумували творці, книга створена поза межами рідної землі, мандрує зі Львова у різні куточки України, збагачуючи бібліотеки інших вищих шкіл, особливо сходу і півдня України. Цінні книжки і журнали тільки останнім часом передані до Одеського, Сімферопільського і Дніпропетровського державних університетів, Кіровоградської Обласної Наукової Бібліотеки ім. Д. Чижевського, бранківського міського об'єднання Товариства „Просвіта" (Луганщина), спеціялізованої школи-інтернату мистецтв та народних ремесел (Черкаська область, батьківщина Тараса Шевченка), Національного Університету „Києво-Могилянська Академія" у Києві, Прикарпатського Університету ім. Василя Стефаника. У своїх листах-відповідях на нашу адресу всі вони висловлюють щиру подяку за справжні скарби-надбання української діяспори, особливо в галузях історії, філології, філософії, правознавства, економіки і політики. І всі сподіваються на дальшу співпрацю, плідний контакт, на поширення співробітництва в царині наукового осмислення процесів нашого духовного відродження. Та, насамперед, складають щиру вдячність всім українцям діяспори, Фундації УВУ в Ню Йорку львів'яни, які мають можливість щоденно користуватися багатствами літератури.

Бібліотека, як і очікувалося, стала центром комплексних наукових досліджень. За її матеріялами пишуться курсові і дипломові проєкти, дисертації, монографії, статті. Вже кілька років група вчених університету розробляє при бібліотеці державну бюджетну тему „Українська суспільно-наукова та культурно-мистецька думка в діяспорі (1945-70 рр.)". За цей час підготовано понад 20 наукових статтей, що мають стати основою наукового збірника, плянується і окремі монографії. Щоправда, їх буде видати надзвичайно важко через брак фондів. У рамках цієї теми проф. Тарас Салига підготував об'ємну монографію „Українська поезія резистансу", доцент Михайло Присяжний монографію „Преса української еміграції в Німеччині 1945-53 рр.", доцент Михайло Гнатюк завершив працю „Історіографія українського літературознавства в діяспорі", доцент Ольга Щодра „Історія княжої доби в працях істориків української діяспори", доцент Петро Стецюк досліджує спадщину Станіслава Дністрянського. Моє завдання полягає в тому, щоб видати тематичний бібліографічний каталог видань Лесі Українки і про неї, які з'явилися за межами України.

Кожного дня до Бібліотеки української діяспори звертається близько півсотні читачів. Це в основному студенти, аспіранти, науковці, викладачі. Керівництво університету розуміє, що при такому зацікавленні діяспорною книгою потрібно кілька приміщень. З нового навчального року і це питання повинно бути розв'язане.

Висловлюючи вдячність за тисячі томів книжок, газетних та журнальних підшивок, які завдяки кращим людям української діяспори щоденно працюють, наважуся передати сподівання сотень наших читачів на дальшу співпрацю і підтримку.

Дирекція Бібліотеки і архіву української діяспори при Львівському Державному Університеті ім. Івана Франка щиро дякує всім жертводавцям, які на заклик Фундації УВУ від 1992 року зложили свої цінні метеріяли, друковані поза межами України, які були вислані до Бібліотеки і архіву української діяспори до Львова. Дирекція бібліотеки просить і надалі присилати друковане слово з діяспори на адреси: Індекс 290001, Львів, вул. Університетська 1 кім. 349, Університет ім. Івана Франка (Т. Салига), Бібліотека діяспори, Україна, або UFU Foundation Inc., 43 St. Mark's Pl. New York, NY 10003.

Богдана Присяжна,
завідувачка Бібліотеки та архіву української діяспори

ПРЕЗИДЕНТ ПАР Нелсон Мандела дав солідну фору своєму урядові, але навіть його особа, принаймні в очах міських жителів, останнім часом дещо зблякнула. Згідно з опитуванням громадськости, яке провів Центр соціологічних досліджень, діяльність керівника держави оцінили як добру та дуже добру 77 відс., а уряду — 60 відс. представників африканської більшости. Це тільки на 7 відс. менше, як у липні минулого року, що, загалом, слід вважати гарним показником. Однак серед білих авторитет керівника держави та уряду знизився майже у два рази, відповідно до 28 і 10 відс. Що стосується "кольорової" та індійської громад, то президентові позитивну і середню оцінку дали приблизно 40 відс. опитаних, а працю уряду визнали задовільною тільки 20 відс. Місцеві аналітики наразі не схильні робити глибоких висновків. Тим не менше, вони визнають, що за два роки, які залишилися до наступних загальних виборів, Африканському національному конгресові безперечно потрібно звернути увагу на роботу вищої виконавчої установи країни. В іншому випадку АНК можуть підстерігати неприємні несподіванки.

В Україні...

(Закінчення зі стор. 1)

представники ГПБ і Ради, КП Старшин і Рад чотирьох різних країн та інші пластові діячі діяспори, представниця „Скіфів" з Дніпропетровського та найстарший серед присутніх пластунів-сеніорів, композитор і диригент Микола Колесса.

Початок свята ознаменувався привітанням хлібом-сіллю Владики Гузара, урочистим підняттям українського прапора та Службою Божою, яку правив Владика Гузар разом із шістьма священиками. Зворушливо співав хор пластунів.

Церемонію інавгурації Третього Начального Пластуна, члена Куреня „Сіроманці" пл. сен. кер. Любомира Романкова вів голова ГПРади пл. сен. кер. Орест Гаврилюк. Після складення присяги, в урочистій тиші головуючий ознаменував однострій Л. Романкова знаком Начального Пластуна. Це означало, що Начальний Пластун знаходиться на оселі і дозволило на підняття його особистого прапора, який зайняв місце побіч прапора України. Своєю синьо-жовтою барвою знамено 3-го Начального Пластуна (1-им і 2-им були Северин Левицький та Юрій Старосольський) символізує, що заприсяження Начального Пластуна відбулося в Україні вперше, пластова лілея з тризубом — це ознака трьох головних обов'язків пластуна; 14 дубових гілок, які обрамлюють знак — це 14 складових частин Пластового Закону. Усе це пов'язане пластовим вузлом дружби в знак того, що 14 точок Закону і три обов'язки пластуна єднають українських пластунів цілого світу.

По обидвох сторонах Начального Пластуна почесна варта з двох молодих пластунів-сіроманців ст. пл. Сергія Юзика та ст. пл. Андрія Чемеринського, які супроводжували його до кінця свята.

Новообраний Начальний Пластун надав високі пластові відзначення: орден Вічного Вогню в золоті пл. сен. Богданові Гаврилишинові за величезну громадську працю на користь України (Б. Гаврилишин не зміг бути присутнім, орден йому буде переданий згодом); св Юрія в сріблі — голові КПС України В'ячеславові Стебницькому за взірцеве провадження Крайової Пластової Організації України, комендантові „Сокола" Віталієві Окуневському за відбудову оселі, Наталці Літковець за зорганізування великої кількости вишкільних таборів, Богданові Олексієві за погашення пожежі в адміністративному будинку „Сокола" і ризикування життя' св. Юрія в бронзі — старшим пластунам Андрієві Гарматієві та Сергієві Юзикові —за видавничу діяльність.

Заприсяження Начального Пластуна і надання відзначень відбулися на центральній алеї „Сокола", біля пам'ятної гранітної таблиці, спорудженої спеціяльно до святкування 85-ліття Пласту, з написом „Не зломило своїх присяг". Її фундатори — О. Криськів, Л і П. Дармограї, Л. Романків та В. Окуневський. Навколо алеї прямокутником стояли пластові частини — на тій самій галявині, серед тих самих, тепер уже старших дерев, де понад півстоліття тому проходили важливіші пластові імпрези.

Наступною місією Начального Пластуна був обхід пластових частин. Л. Романкова супроводжували голова свята В. Окуневський, голова ГПР О. Гаврилюк та голова КПС України В. Стебницький. Кожна частина, попри яку проходив Начальний Пластун, ставала „струнко", вітала його дружнім „Сильно, красно, обережно, бистро!", а новацтво дзвінким „Готуйсь".

„Я гордий з величезних досягнень Пласту, — сказав у своєму слові Л. Романків. Приєднання 5,000 пластунів в Україні, участь у Світовому джемборі у Голляндії, влаштування Першого українського джемборі у Невицькому, участь у джемборі в Чехії і, вкінці сьогоднішнє свято. Ви вже почали популяризувати добре українське ім'я серед молоді світу". Зазначивши, що перед пластунами в Україні ще безліч важливих завдань, Начальний Пластун підкреслив: „Пласт має виховати для України нових чесних і відданих Україні громадян, які поведуть її цивілізованим шляхом у XXI століття і добються того, щоб вона стала рівною з усіма іншими європейськими країнами. Уряди інших країн світу дивляться на скавтські організації як на кузню характерів й джерело провідників народу і держави. Надіємось, що й Уряд України піде тим самим шляхом". До інших важливих завдань Пласту в Україні та діяспорі Л. Романків відніс „збільшення кількости пластунів в Україні: до 2000 року не менш, ніж в 10 разів. Пласт повинен бути репрезентований однаковою кількістю членів, в усіх областях, — сказав він. — Завдання кожної станиці в Україні та діяспорі — це створення найменше однієї-двох станиць в центральній, східній та південній частинах України. Це завдання — нелегке, однак ми є пластуни, і я вірю в наш успіх. Вірю в те, що зробимо це спільно, бо у Пласті — не ,я', не ,ти', а тільки ми".

Під час відзначення 85-ліття Пласту (зліва): голова ГПРади О. Гаврилюк, голова КПС України В. Стебницький і новозаприсяжений Начальний Пластун Л. Романків.

Після завершення церемонії інавгурації гетьманський скоб пл. сен. Владика Гузар й інші представники Української Греко-Католицької Церкви провели акт посвячення мешкального куреня на „Соколі".

З нагоди інавгурації Начального Пластуна у 85-ліття Пласту ГПБулава видала поштівку із символом Начального Пластуна. На оселі можна було придбати пластові знаки, коверти із зображенням визначних пластових діячів, на яких були дві печатки — „Сокола" і Начального Пластуна Л. Романкова, та інші пам'ятки. Пл. сен. кер. Л. Романків дарував учасникам свята і гостям відзнаки із символом Начального Пластуна та написом „Один світ, один Пласт".

Не дивлячись на вихідний день, місцева пошта в містечку Осмолода урядувала у неділю, щоб дати можливість бажаючим вислати поштівки з датою свята.

Від п'ятниці до неділі, 8—10-го серпня, на „Соколі" таборували „Лісова школа", „Школа булавних", „Золота булава", підтабори, а також недавно зорганізований табір із 70-ти новачат. Це були пластуни з Болехова, Брошнева, Бучача, Долини, Жовкви, Івано-Франківського, Коломиї, Косова, Нового Роздолу, Львова, Самбора, Сокаля, Стрия, Тернополя, Ужгороду, як також Кузнєцовського, Одеси, Києва, Чугуєва, Сєвєродонецького, Полтави, Ічні, Симферополя, Чернігова, Світловодська та Житомира. Учасникам таборів з 11-ти останніх міст було компенсовано більшу частину видатків на доїзд та харчування.

Усі станиці і табори розташувалися у навколишньому лісі в палатках і самі готували собі їжу (крім неділі). Кожен з днів 8—10-го серпня пройшов під окремим гаслом: п'ятниця — „Жити за Пластовим законом і слухатися пластового проводу", субота — „Допомагати іншим" і неділя — „Вірність Богові й Україні".

День свята, неділю, закінчено святковою ватрою, присвяченою 85-літтю Пласту.

Відбудеться чергова виставка Х. Сай

Х. Сай.

Монтклер, Н. Дж. — Тут у Мідленд галереї відбудеться в днях 6-го вересня — 3-го жовтня чергова виставка праць молодої української мисткині Христини Сай, що матиме назву „Згадуючи міт". На ній будуть виставлені картини на вікові теми, але із сучасною інтерпретацією мисткині. Серед них постаті з грецької і римської мітології, як також персонажі з історії та клясичних казок.

В неділю, 20-го вересня, о год. 4-ій по полудні Х. Сай буде говорити для зацікавлених про свої погляди на мистецтво та вияснить свою техніку малювання. Святочне відкриття її виставки враз із прийняттям відбудеться в суботу, 13-го вересня від год. 6-ої вечора.

Ґалерія Мідленд, яка постійно виставляє нові і незвичайні проєкти і влаштовує різні доповіді, покази та зустрічі з мистцями, організує також у середу, 17-го вересня, о год. 7:15 вечора показ з доповіддю Ореста Сая під назвою „Мистці та інтернет".

Виставки мистецьких праць Х. Сай відбувалися вже раніше у різних містах ЗСА та Канади, а також вона бере участь у мистецьких збірних українських виставках та ґалеріях. Вона здобула звання магістра мистецтва у коледжі Бард, а відтак студіювала мистецтво у Фльоренції і Оксфорд університеті в Англії.

Ґалерія Мідленд знаходиться в Монтклер при вул. Мідленд ч. 13 і є відкрита від вівтірка до четверга від 10-ої ранку до 6-ої год. вечора, а в п'ятниці та суботи від 10-ої ранку до 3-ої по полудні.

УНС продав...

(Закінчення зі стор. 1)

динку для Головної Канцелярії УНСоюзу і його видавництва. На короткий час УНС винаймає свої теперішні приміщення.

Тимчасом підписано контракт купна будівлі при 2200 Захід 10-та дорога у Парсиппані, Н. Дж., в околиці, куди перенеслися з Нюарку дуже багато українців, спеціяльно з молодшого покоління. Переїзд до нового приміщення плянується на осінь ц.р.

Тверезий...

(Закінчення зі стор. 2)

силь Куйбіда погоджується відновити переговори у справі кладовища польських „Обронців Львова".

В дусі цього конструктивного клімату автор статті рекомендує дозволити українцям у Польщі ставляти пам'ятники в честь не лише жертв „Акції Вісла", але і тих, що згинули в обороні своєї батьківщини. Він дає приклад, що в Росії поставлено пам'ятник з польським написом у честь розстріляних польських офіцерів у Катині, а в Литві є пам'ятник на кладовищі членів Армії Крайової.

Автор Ян Новак Єзьоранський слушно каже, що українці і поляки можуть по-різному інтерпретувати минуле, але все ж таки мають спільно йти в майбутнє. На його думку, незалежна, сильна і дружня Україна є не менше важливим заборолом перед відродженням російського імперіялізму, як і членство Польщі у НАТО. Рівнож Україна потребує підтримки Польщі на міжнародній арені. Про минуле не треба забувати, але не бажати, щоб воно повторилося. Пам'ять про минуле не сміє стати джерелом відновлювання ваємної ненависти, бо, як кінчає автор, „вона була матір'ю нещастя, що їх собі взаємно завдавали поляки і українці".

Тут можна б додати і те, що „скрита рука", котра підступно відчужувала згадані обидва народи, діяла століттями і надалі діє навіть внутрі українського народу, спричинюючи взаємну чи то релігійну, чи то політичну ворожнечу, бо ця „рука" знає, що „згода будує, а незгода руйнує"...

Вже після закінчення цієї статті, пошта принесла мені „Наше Слово", український тижневик, що виходить у Польщі, з датою 3-го серпня 1997 року. Тут, у редакційній статті „Українці в Польщі", цитується уривок із статті „Скрита рука" авторства цього ж Новака Єзьоранського, яка появилась у Польщі, в „Газеті Виборчій" за 22-го липня 1997 року. Єзьоранський каже: „Отже, нагле загострення конфлікту у справі національних меншостей не є випадкове... Трудно повірити, щоб якраз тепер нагла ескаляція українського конфлікту, рівночасно в Перемишлі й Львові, були припадком".

І нам слід про це пам'ятати, щоб не лити води на чужий (московський) млин.

SVOBODA UKRAINIAN DAILY **СВОБОДА** УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК
Established 1893
Oldest and foremost Ukrainian-language daily newspaper in the United States

THE UKRAINIAN WEEKLY
Established 1933
English-language newspaper offering a Ukrainian perspective on the news

PUBLISHED BY THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION INC.
30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302 • (201) 434-0237

ADVERTISING RATES FOR SVOBODA

(published daily exept Sundays, Mondays and holidays.)
ALL ADVERTISEMENTS MUST BE RECEIVED BY NOON THREE DAYS BEFORE PUBLICATION.
OBITUARIES ACCEPTED BY TELEPHONE DAILY UNTIL 8:30 A.M.

Full page (160") ________ $1,800.00
Quarter page (40") ________ $450.00
Half page (80") ________ $900.00
Eighth page (20") ________ $230.00

All general advertising: 1 inch, single column ________ $12.00
Fraternal, personal and community advertising: 1 inch, single column ________ $7.50

Width of one column ________ 1¾ inches
Length of one column ________ 20 inches
Columns to a page ________ 8

ADVERTISING RATES FOR THE UKRAINIAN WEEKLY

(Published in English on Sundays)
ALL ADVERTISEMENTS MUST BE RECEIVED ONE WEEK PRIOR TO PUBLICATION: FRIDAY NOON.

Full page (58") ________ $600.00
Quarter page (14½") ________ $165.00
Half page (29") ________ $310.00
Eighth page (7¼") ________ $85.00

All general advertising: 1 inch, single column ________ $12.00
Fraternal and community advertising: 1 inch, single column ________ $ 7.50
FOUR-PAGE CENTERFOLD PULLOUT ________ $2,900.00

Width of one column ________ 2 5/16 inches
Length of one column ________ 14 1/2 inches
Columns to a page ________ 4

Quantity discounts: 10 or more ads ________ 20% discount
24 or more ads ________ 25% discount
52 ads ________ 30% discount

ALL ADVERTISEMENTS ARE SUBJECT TO APPROVAL

Photo reproduction: *Single column* ________ $ 9.60
Double column ________ $12.00
Triple column ________ $12.40

NOTE:
1. A 50% deposit is to accompany the text of the advertisement.
2. All advertising correspondence should be directed to: Mrs. Maria Szeparowycz, Advertising Manager, 30 Montgomery St., Jersey City, N.J. 07302
3. Kindly make checks payable to Svoboda or The Ukrainian Weekly, as appropriate.